

Daan Roosegaarde over CRYSTAL

Interview

dinsdag 3 juni 2014

Amsterdam | Daan Roosegaarde is dit jaar het gezicht van de KunstRAI. Roosegaarde wendt de nieuwste technieken aan om kunstwerken te maken waarin licht en interactie grote rollen spelen. Roosegaarde: “Ik wist ook niet wat mensen met *CRYSTAL* zouden doen, dat maakte het een van de spannendste werken.”

Daan Roosegaarde is bekend van zijn *Smart High Way*, een snelweg die licht geeft in het donker en zo uiteindelijk lantaarnpalen overbodig moet maken. Onlangs was zijn *Lotus Dome* in het Rijksmuseum te zien; een grote koepel met daarin een lamp die reageert op de bewegingen van bezoekers ([klik hier voor een beeldverslag](#)). Momenteel werkt hij aan een *Smogring*; zijn studio filtert de lucht in Beijing en zet de stofdeeltjes om in juwelen. *CRYSTAL* bestaat uit kristallen van kunststof die licht geven op een speciale ondergrond bij het Natlab in het Eindhoven. Bezoekers kunnen de kristallen oprapen en verplaatsen, Roosegaarde noemt ze ‘Lego van Mars’.

Studio Roosegaarde stelde tien crystals ter beschikking aan Kunstbeeld. Vijf stuks verloten we onder abonnees (zie link onderaan het interview), vijf exemplaren verloten we onder nieuwe abonnees die op de KunstRAI een jaarabonnement afsluiten.

Waar kwam het idee voor *CRYSTAL* vandaan?

“Ik ben heel erg geïnteresseerd in landschappen, en manieren hoe je mensen met techniek bij het landschap kunt betrekken. Je kent misschien *Dune* wel [een soort rietstengels met ledlichtjes -red]. Die lichten wilde ik bevrijden van hun stengels. Maar ik wilde dan wel lichten zonder batterijen of aan- en uitknoppen. De kristallen geven licht doordat de vloer bestaat uit een magnetisch veld.”

Wie of wat was je inspiratiebron voor *CRYSTAL*?

“De Nederlandse schilder Van Ruysdael was heel belangrijk. Al zijn schilderijen gaan eigenlijk over de invloed van de mens op de natuur. Hij richtte zich op het nieuwe landschap. Dat probeer ik ook te doen, maar dan met de middelen van deze tijd. Van Ruysdael had verf, ik heb microchips. Het gaat niet om *the medium*, maar om *the message*.”

Wat is de boodschap?

“Ik noem het technopoëzie. Interactie is een belangrijk onderdeel. De crystals liggen los op de grond, je kunt ze delen en stelen, je kunt ermee aan de haal gaan. Een jongen heeft zijn vriendin ten huwelijk gevraagd met *CRYSTAL*, hij schreef: ‘Marry me’. Je kunt boodschappen achterlaten en daarvoor moet je er echt fysiek heen. *CRYSTAL* is zo een platform voor interactie.”

Kun je een crystal ook thuis gebruiken?

“Het kristal geeft alleen licht op een speciale ondergrond. Ik zou je kunnen vertellen hoe je er thuis mee vals kunt spelen, maar ik vind het leuker als de lezers hun eigen kristal meenemen naar het Natlab in Eindhoven. Einstein heeft daar ooit nog gewerkt. Het is echt een plek waar werd en wordt gewerkt aan de toekomst van creativiteit. In die context past *CRYSTAL* heel goed. In een museum zou het waarschijnlijk doodslaan.”

Is *CRYSTAL* alleen in Eindhoven te zien?

“We hebben eerder een serie *CRYSTAL* gemaakt, kristallen die in een cirkel met een diameter van vijf meter liggen. Die versie reist rond. Maar ik kijk altijd wel heel goed of

het past. Als het MoMA *CRYSTAL* in een *white cube* wil plaatsnemen met een bordje ‘niet aanraken’ ervoor, gaat het niet door. Dat is de eeuwige *struggle* tussen curatoren en mij; de vraag of je kunst mag aanraken.”

De vraag of je kunst mag aanraken blijft een eeuwige struggle tussen curatoren en mij

Worden in die openbare ruimte niet veel kristallen gestolen?

“*CRYSTAL* is eigenlijk een vrij radicaal project. Het is geen bronzen beeld op een rotonde. We moesten de opdrachtgever overtuigen veel tijd en geld te steken in een kunstwerk dat in theorie kan verdwijnen. En ja, er verdwijnen wel kristallen, ik denk nu zo’n tien procent. Het grappige is dat als we 10% rode kristallen en 90% witte kristallen neerleggen, de rode verdwijnen. En als de witte kristallen in de minderheid zijn, werkt het andersom. Mensen nemen de uitzonderingen mee. Maar mijn studio en ik gaan dit ontwerp *open sourcen* en workshops geven, zodat mensen zelf kristallen kunnen maken en de mat bij het Natlab kunnen bijvoeden. En we merken ook dat de buurtbewoners een oogje in het zeil houden.”

Had je dat verwacht?

“*CRYSTAL* ligt er nu zeven maanden en het gaat eigenlijk bizar goed. Het is zo’n kwetsbaar werk. Ik weet dat we in een brute wereld leven waar poëzie er het eerste aan gaat. Standbeelden worden aangetast met graffiti. Maar dit werk wordt juist met veel liefde en aandacht benaderd. Daarom ben ik blij verrast over hoe het nu gaat. Zoals ik in *Zomergasten* zei: ‘delen is het nieuwe hebben’. In al mijn werken gaat het om een vorm van interactie, maar *CRYSTAL* is het meest extreem. Ik wist ook niet wat mensen ermee zouden doen, dat maakte het voor mij een van de spannendste werken.”

Ik weet dat we in een brute wereld leven waar poëzie er het eerste aan gaat

Maar zo'n *Smogring* bijvoorbeeld gaat niet over interactie, toch?

“We filteren de smogluft in Beijing en persen de stofdeeltjes tot een juweel. Als je een *Smogring* koopt geef je duizend kubieke meter gezuiverde lucht aan Beijing. We zijn nu bezig met de prototypes waarvoor we samenwerken met experts op het gebied van smog én sieraadkunst. We zitten nu middenin dat proces, dus meer kan ik er niet over kwijt. Maar wie weet kunnen we eind dit jaar de lezers van Kunstbeeld blij maken met tien smogringen. Het lijkt me leuk om ieder jaar een multiple aan de lezers van Kunstbeeld aan te bieden.”

Je bent dit jaar het gezicht van de KunstRAI...

“Haha, ja ik ben nu de *posterboy* van de KunstRAI. Ik vind het een eer om daarvoor gevraagd te worden. Je moet die poster trouwens eens 's avonds zien. Hij is zo gemaakt dat alleen het wit van mijn gezicht het licht van de lichtbak doorlaat, dat ziet er heel anders uit.”

Wat heb jij met de KunstRAI?

“Ik heb vooral iets met de kunstwereld! Ik vind het mooi dat de KunstRAI een podium geeft aan pioniers, aan mensen die kunst maken om te prikkelen. Ik kom zeker even kijken.”

Koop je ook zelf kunst?

“Nee, dat niet. Ik houd mijn huis graag zo leeg mogelijk, want mijn eigen werk vraagt al genoeg aandacht.”

KunstRAI 2014, editie 30

4 t/m 9 juni 2014

RAI, Amsterdam

www.kunstrai.nl

Tekst: Sophia Zürcher

Alle foto's: Studio Roosegaarde

Wil jij wel een CRYSTAL van Roosegaarde in huis?

Wij willen abonnees graag enkele vragen stellen over het tijdschrift. De uitkomsten van dit onderzoek zijn bedoeld om Kunstbeeld nog beter te maken. Het invullen van de vragen zal minder dan 5 minuten van je tijd in beslag nemen. Wij verloten vijf CRYSTALS onder de abonnees die de vragenlijst hebben ingevuld.

[Klik hier om naar de vragenlijst te gaan.](#)